

sídlování Němci z východu získávali byty po vyhnaném židovském obyvatelstvu (v jedné takové rodině, v bytě svých odvelčených sousedů, prožil Josef Perjell spíše v identitě Salomona Perela i silvestrovské oslavy). Na straně druhé však autor zachytil sterilní svět hitlerovské školy, kde „jsme ... pokračovali ve sprádání velmocenských plánů“ ve chvíli zřejmě válečné prohry, i svou aktivní účast na zoufalé obraně režimu, který řadovými Němci hluboce pohrdal. V den svých dvacátých narozenin stál před americkými vojáky se zbraní Volksturmů spíše Josef Perjell než Salomon Perel. Návrat k Salomonovi byl spjat se setkáním s Židem, jenž prošel Osvětím, s bratry, kteří přežili se svými ženami šoa, s prožitkem tragického osudu rodičů a sestry, tedy s navázáním spojení s židovskou rodinou, s pomocí Rudé armády i emigrací do Palestiny, kde Perel bojoval jako dobrovolník v židovské armádě. Německá společnost, jež neměla tak silné konfrontační vazby se svou přednacistickou identitou, byla zaplavena agitačními slogany o Židech, kteří mohou za vleklost konfliktu, údajně procházela vyrovnáváním se s minulostí dvě a půl generace.

V záplavě literatury o šoa představuje Perelova knížka výjimečné svědectví člověka, který přežil na opačné straně. Aniž to bylo jeho ctižádostí, obhájil i vzpomínkové vyprávění, jemuž bývá vyčítána častá stylizace, nepřesnost daná nespolehlivostí lidské paměti, jako důvěryhodný a nenahraditelný pramen. Perel byl pochopitelně posedlý jiným úkolem: vydat pro dnešní mladou generaci varující otevřené svědectví o zneužitelnosti nepoučených. Jinou kapitolou zůstává, že Sovětský svaz pro Perela zůstal zemí jeho azylu, neantisemitským státem, který zvítězil nad fašis-

mem (mohl k tomu jistě přispět i bezprostředně poválečný kladný vztah k ideji židovského státu, zejména však závazek k zemi, která domněle zastavila šoa, a konečně i úcta k jeho levicově orientovaným přátelům).

Blanka Soukupová

Od Ještěda k Troskám, vlastivědný sborník Českého ráje a Podještědí VII (XXIII), č. 5 + 6, prosinec 2000.

Od roku 1994 obnovený regionální vlastivědný sborník „Od Ještěda k Troskám“ završil dvojčíslem 5 + 6 sedmý ročník opětovného vydávání. Tento již od dob první republiky renomovaný vlastivědný časopis pro regiony Československa, Mnichovohradištska, Sobotecka, Lomnicka, Turnovska, Železnobrodská a okolí Jičína vydává občanské sdružení „Paměť Českého ráje a Podještědí“, které sídlí v Městské knihovně v Turnově a je ve své činnosti podporováno Okresním muzeem Českého ráje se sídlem tamtéž.

Dvojčísli je věnováno především 45. výročí „Chráněné krajinné oblasti Český ráj“. Proto nepřekvapí, že jako autoři byli osloveni především znalci a ochránci přírodních krás (fauny i flory) Českého ráje. V úvodní studii a několika dalších článcích byl však dán prostor také specialistům regionální historie, etnografie a uměnovědných disciplín.

Malebná krajina středního Pojizeří v oblasti turnovské části tzv. Jičínské pahorkatiny, lemovaná lesy a masivními skalními útvarů, lákala již romantiky první poloviny 19. století. Zaujala i mladického vlastence J. V. Friče, který napsal v roce 1846 cestopisnou črtu o své pouti

na sever Čech. Uveřejnil mu ji v témže roce první ročník časopisu „Poutník“ (Frič, Josef: Cesta přes Friedland na Krkonoše, in: *Poutník* I, 1846, s. 120–122.) Fričův lyricko romantický text připravil a poznámkami opatřil pro úvod tohoto dvojčísla odborný pracovník Katedry dějepisu pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci Milan Svoboda.

Z přírodovědných příspěvků zmiňme mezi jinými „Horské druhy v květeně Českého ráje“ od Bohumila Slavíka, pracovníka Botanického ústavu Akademie

věd a absolventa Gymnázia v Turnově či „Nejdrobnější zvířena Českého ráje“ a „Semtinská lípa“ od Karla Samšiňáka. Výtvarnému ztvárnění přírodních i lidskou rukou vytvořených krás tohoto kraje byly věnovány příspěvky „Český ráj malovaný“ od Miroslava Cogana a „Vnímání krásy aneb výtvarné inspirace Českého ráje“ od akademické malířky Vlasty Matoušové. Součástí dvojčíslí je i aktuální ohlédnutí za historií a zároveň pozvánka na další ročníky oblíbeného festivalu „Jičín – město pohádky“.

Popřejme závěrem s láskou a nadšením obnovenému sborníku „Od Ještěda k Troskám“ do dalších let jak mnoho elánu a vytrvalosti, tak i podporu sponzorů, která by i nadále zajišťovala jeho existenci. Uvědomme si, že opětovné vydávání tradičního regionálního časopisu, jehož vydavatelé, přispěvatelé a všichni jejich spolupracovníci soustřeďují pozornost nejen na oblast Českého ráje jako celku, ale i na každodennost života konkrétních měst a městeček tohoto kraje, představuje nezanedbatelný přínos ke kultuře a svébytnosti jednoho z nejtradičnějších regionů Čech.

Miloslava Turková